

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Samuelis De Cocceji, Henr. Fil. Sacræ Regiæ Majestatis
Borussicæ Magni Cancellarii, A Consiliis Sanctioribus
Status Et Rei Bellicæ, Ordinis Nigræ Aquilæ Equitis Etc.
Jus Civile Controversum Ubi ...**

Opus Ad Illustrationem Compendii Lauterbachiani ...

Cocceji, Samuel von

Lipsiæ, 1766

LIB. IV. TIT. IX. De Naut. Caup. Stab. Ut Acceptum Restituant.

urn:nbn:de:gbv:45:1-9044

Praeser. 30. ann. Vel agit ex laudo homologato, id est cui consensit, saltem tacite decendii nimirum silentio, tunc actio in factum, utpote civilis, *arg. l. 5. C. h. durat etiam 30. annis.*

VICTUS vero, qui per arbitrum dolose se laesum ait, vel actione doli agit, quæ biennio finitur, vel exceptione doli actionem ex stipulatu a victore intentatam elidit, & hæc est perpetua. *Vide tit. de dol. mal. q. ult.*

Atque hæc de arbitris compromissariis ita vera sunt; at alia quæstio est de arbitratoribus, sive illis, qui saltem æstimant, & ex pacto negotio bonæ fidei adjecto quantitatem, mercedem, &c. definiunt. Nam ex horum arbitratorum definitione *laesus* agit actione ex contractu, quæ durat 30. annos, & hæc est ipsa reductio ad arbitrium boni viri, quæ proinde perpetua est, uti quælibet actio ex contractu. *Alter* in cuius favorem æstimatio facta, itidem actione ex contractu ad executionem laudi agit, quæ simili ratione 30. annis durat.

LIB. IV. TIT. IX.

DE

NAUT. CAUP. STAB. UT ACCEPTUM RESTITUANT.

Qv. I. *An actio de receptis oriatur ex vero, an ex quasi contractu?*

RESP. Ex quasi contractu, scilicet ex facto licito receptionis, dum enim caupo solitus est recipere, hoc ipso proficitur publice custodiam & securitatem, adeoque eam præstare personis & rebus debet. *L. 1. §. 2. 3. 6. & LL. si q. h. t.* Idque verum est, etsi de eo expresse nihil actum sit, *l. 5. h. vid. l. un. §. f. Furt. adv. naut.* Atque hæc est communis Dd. sententia. *Struv. h. §. 109. Harpr. ad §. 3. obl. quæ quas. ex contr. Mull. ad Struv. d. lit. a. ibique Dd. Carpz. p. 2. c. 26. def. 10. n. 6. & seq.*

Laut pag. 92. verb. non ex vero.

DISSENT. *Bach. in Comment. ad l. 1. §. 1. h. & Stypm. de Jur. Mar. p. 4. c. 15. n. 266. & 352.* Qui putant negotium hoc esse verum contractum, & vel *locationem*, si merces interveniat; vel *depositum*, si gratis recipiatur.

Cocc. J. C. P. I.

Aaa

RESP.

RESP. Non est *locatio*, tum quia non oritur ex consensu, sed facto licito receptionis, etsi caupo nesciat quænam res illatæ sint, quin etsi invito receperit; tum quia merces non datur pro receptione, sed pro cibis & usu hospitii &c. Neque *depositum*, quia custodia non pacto, sed ex solita receptione sequitur, sed & non semper res consensu recipitur, sed aliquando ab invito; Neque regulariter gratis, sed pro mercede fit, licet vero consensus quoque interveniat inter exercitorem & hospitem, hæc tamen actio ex eo non datur, sed ex solo facto receptionis. Atque hinc *Ulpianus in l. 3. §. 1. h.* actionem Prætoriam de recepto distinguit ab actione civili ex deposito & locato veniente, & licet aliquando concurrant, tamen diversam utriusque esse naturam Iustus ostendit.

OBJ. Quod in *tit. de Oblig. quæ quas. ex contr.* nulla eius fiat mentio.

RESP. Non omnes actiones ex quasi contractu ibi recensentur, sed præterea multi alii in jure sunt quasi contractus.

Quid vero interest?

RESP. Si esset *locatio*, caupo præstaret culpam levem, cum ex hoc titulo præstet levissimam, sed &, cum sit actio prætoriam, finitur anno. Indeque hodie quoque utilissimum esse hoc edictum ait *D. Stryk. U. M. h. §. 1. Carpz. p. 2. C. 26. def. 10.*

Qv. II. An nauta &c. probet casum fortuitum?

Laut. pag. 93. verb. Quem probare debet. RESP. Nauta, qui ait naufragium se passum esse, contradicente domino mercium, id probare debet; nam, quia naufragium, & interitus rei facti est, ab allegante probari debet; inprimis cum hoc sit fundamentum intentionis, quod nauta &c. probare tenetur: *Conf. l. 16. ff. de probat. arg. l. 5. ff. pignor. act. ibique Brunnem. Trentac. l. 3. tit. de pign. res. 3. n. 2. Carpz. p. 2. const. 26. def. 17. Struv. h. §. iii.* Hoc jam vel iustis indiciis saltem (juramentum enim non sufficit, *Carpz. p. 2. c. 26. def. 17.*) probato, præsumitur rem sine ejus culpa periisse, & si læsus culpa nautæ naufragium contigisse affirmet, probare id debet: (1) Quia hoc est fundamentum ejus intentionis, cujus probatio ei incumbit. *d. l. 16.* Inprimis cum (2) quilibet homo præsumatur bonus & diligens, donec contrarium probetur. *cap. 16. de præsumt. & late Barbof. c. 30. Ax. 9.* Atque ita (3) culpam seu negligentiam ab allegante probandam esse aliquot præjudiciis testatur *Carpz. p. 2. c. 26. def. 17. 18. 19. Et Const. ii. def.*

def. 120. n. 5. 7. *Hartm. Pist. p. 1. q. 49. n. 3.* Idque ita probat *Struv. h. §. 111. Christ. Vol. 5. dec. 65. n. 19.*

Qv. III. *An hoc edictum quoque ad postas & aurigas pertineat?*

AFF. De Postis id indubium est, (1) quia illæ quoque recipiunt personas & merces, ac publice profitentur securitatem, unde actio de receptis merito datur; sed & præterea, si magistri postarum opera malorum hominum utuntur, non video, cur non propter malam electionem actione in factum conveniri possint; *Conf. Dips. nostr. de Regal. Post. Jur. c. 1. §. 9.* Idque (2) vel exinde probatur, quod in edicto fiat stabulariorum mentio. Stabula vero erant in cursibus publicis receptacula animalium publicorum: Atque hinc (3) ad Postas hoc edictum extendunt *Schilt. Ex. ad ff. 12. §. fin. Mull. ad Struv. h. l. §. 106. lit. d.*

OB J. Quod ratio hujus actionis cesset in postis, scil. malitia nautarum, cauponum &c. vid. *Mull. ad Struv. §. 106. lit. §. de Naut. Caup. & Stab.*

RESP. Hæc non est ratio adæquata sed movens; illa enim est factum receptionis, & professio publica custodiæ ac securitatis, quæ ratio manet, licet causa movens cesset: Ita fœminæ postulare prohibentur, quia virile officium est, licet Carfania fœmina improbissima edicto causam dederit: *arg. l. 1. §. 5. de Postul.*

De aurigis magis dubitant Dd. Neque hoc edictum ad eos pertinere sentiunt. (1) Quia edictum de iis non loquitur, & cum (2) actio ex hoc edicto singulari jure in odium nautarum &c. introducta sit, ad alios qui sub his nominibus non comprehenduntur, extendi nequit: Neque (3) ullus veterum interpretum hujus edicti eo id extendit, sed potius (4) plerique Dd. id rejicere videntur: Nam ita Tubingenses respondisse refert *Lauterbach. Colleg. h. th. 34.* *Conf. Mull. ad Struv. h. th. 110. lit. d.* At his non obstantibus contrarium defendimus: (1) Quia eadem est ratio: nam & aurigæ recipiunt res & personas, & publice profitentur custodiam, indeque merito sub hoc edicto comprehenduntur; adeoque cessat ratio dissentientium prima: Sed & (2) cum ad postas Dd. hoc extendant, multo magis ad aurigas pertinebit. Accedit (3) quod aurigæ omnino comparandi sint nautis, quid enim interest mari an terra res & personas deferendas recipiant. Sed & (4) nec a stabu-

lariorum censu & appellatione alieni videntur. Licet vero nullus veterum interpretum ad eos edictum extenderit, nullus quoque eos exclusit. Neque hic autoritatibus, sed rationibus certamus. Neque de usu fori dubitandum est.

Unde non possum adstipulari sententiæ *Hartm. Pist. l. 1. qu. 18. n. 11. Carpz. p. 2. c. 26. def. 19. Et.* Qui aurigam levem saltem culpam ex natura contractus locati præstare putant; cum potius vi hujus edicti levissimam præstare debeat.

Qv. IV. *An Nauta, Caupo &c. teneatur ad culpam levissimam?*

AFF. (1) Quia in omnibus negotiis ultro susceptis, & ubi quis se negotio offert, vel peritiam profitetur, culpa levissima præstatur. *l. 1. §. 35. Depof. l. 21. C. mand. Ut in mandato, l. 13. C. mand. Negotiorum gestione. l. 34. C. Usur. §. 2. obl. quæ quas. ex contr. In his qui operas suas locare solent, l. 9. §. p. Locat. si venditor se ad custodiam offert. §. 3. Inst. Emt. Vend. l. 35. §. 4. Contr. Emt. (2) Quia in l. 3. §. 1. h. ulterius dicitur præstari culpa quam in locato conducto, atqui in locatione præstatur culpa levis. Atque hæc (3) est communis sententia. *Struv. h. t. §. 111. ibique Dd. Klock. 3. Conf. 125. n. 13. Christin. Vol. 5. decis. 65. n. 16.* Unde (4) Caupo etiam vi hujus præstationis de rebus receptis & furto subtractis ex hoc edicto tenetur. Vide late rationibus & autoritatibus id defendentem *Mull. ad Struv. d. §. 111. lit. d.**

Qv. V. *Si plures sint navis exercitores, quomodo actio in factum teneantur?*

Laut. pag. 94. verb. datur pro ea parte. **R**ESP. Quilibet pro parte, qua navim, cauponam, stabulumve exercet. *l. f. §. 5. h. Struv. h. §. 115. ibique Dd.*

OBJ. (1) *L. 5. §. f. l. 2. l. 3. ff. de Exerc. act.*

RESP. Loquuntur textus de actione exercitoria, quæ ex singulari ratione & favore commerciorum contra singulos in solidum datur: *Vid. tit. de Exerc. act.*

OBJ. (2) *L. 1. in f. l. 3. his qui dejec.*

RESP. Loquuntur de actione de dejectis & effusis, quæ necessario contra singulos cœnaculi inhabitatores in solidum datur, quia designari deiciens non potest.

OBJ.

OBJ. (3) Quod actiones pœnales contra unumquemque in solidum dentur.

RESP. Cum ex suo, non cum ex alterius facto conveniuntur, ut hic.

Q. VI. *Ex quorum facto teneatur exercitor?*

RESP. Triplex factum est, de quo quæri potest, an & quousque exercitor illud præstare & ex eo conveniri possit. I. Factum ipsum licitum receptionis, & requiritur, ut vel ipse receperit, vel illorum aliquis, quibus ipse curam aut custodiam, cauponæ, navis aut stabuli, commisit; Unde non tenetur ex facto eorum, qui ad aliud ministerium adsumti sunt, uti sunt focarii & alii mediaflini. *l. 1. §. 3. §. 5. ff. h. t.* Et sic exercitor navis tantum ex facto receptionis magistri navis, vel eorum tenetur, qui ad custodiam navis electi sunt, non mesonautarum &c. *d. l. 1. §. 2. §. 3.* II. Factum eorum, qui damnum dederunt in caupona, navi vel stabulo: ex quo tenetur Exercitor prima edicti parte, seu quasi ex contractu, de recepto. Et tenetur ille indistincte ex omnium etiam mediaflinorum, quin & viatorum facto, *l. 1. §. fin. l. 2. l. 3. pr. h.* quia in genere recepit custodiam in caupona, navi vel stabulo. III. Factum eorum, qui damnum dederunt, ex quo tenetur Exercitor altera edicti parte, actione in factum, saltem quasi ex delicto. Et tenetur tantum ex illorum facto, quos ipse elegit & assumpsit ad hoc ministerium, quia ipsi imputatur, quod minus idoneos elegerit, & hoc ergo factum pro illicito habetur, & inde quasi ex delicto tenetur. *L. 6. §. 3. l. fin. pr. §. 4. h. t. l. un. ff. Furt. adv. naut.*

Hinc cessat (1) hæc actio, si non assumtis ad hanc operam, sed propriis servis utatur nauta; ex horum ergo facto non hæ actiones proditæ sunt, sed noxales, *d. l. fin. §. 4. d. l. un.* (2) In genere totum edictum, si damnum non in caupona datum, sed extra. *d. l. fin. pr. Laut. pag. 93.*

Hodie actio in factum non amplius est pœnalis, sed rei persecutoria, adeo ut viator tantum ad simplum agere possit; quia pœnæ privatæ cessant, omnesque multæ sunt fructus jurisdictionis, *B. Par. Hyp. Inst. tit. de Act. §. 32. §. tit. de Obl. quæ quif. ex del. §. 4. Vinn. Inst. eod. tit. §. 1. in fin. Dd. apud Laut. p. 94.* Equidem iudici hodieque liberum est pœnam reo ad duplum usque dictare, sed ea fisco cedit, non actori. *Conf. Struv. h. §. 116.*

DE JUDICIIS.

Q. I. Quisnam sit processus summarius, & quae sint
causae summariae?

RESP. Processus summarius dicitur, quando de simplici & plano causa cognoscitur, omittis nonnullis, aut saltem formaliter non comprehensis, partibus Judicii. *Brunn. Proc. c. 1. n. 16.*

NOT. 1. Causae regulariter tractandae sunt modo ordinario (i. e. adhibitis omnibus solennitatibus, quae LL. & moribus receptae sunt) neque invito actore ad summarium trahi possunt. *Laut. p. 95. Brunn. Proc. c. 1. n. 17. Gloss. in l. 3. §. 11. ff. ad exhib.* Adeo ut nec consensu judicis id liceat, *arg. pr. Inst. off. jud.* Quamquam processus neglectis formalibus non reddatur nullus, si circa materialia rite pronunciatum fuisse ex actis appareat. *Clem. saepe de V. S. Propter O. C. p. 3. t. 34. Gail. O. 42. n. 1. & O. 75. n. 5. & 6.*

NOT. 2. Processus fit summarius (1) ex ipsa lege, de quibus causis *vid. Nov. 4.* (2) ex consuetudine; ut processus arresti, *Carpz. proc. t. 21. Cambii, & J. Saxon. processus executionis ad recognitionem instrumenti gyarentigati, Carpz. proc. d. tit. 22.* (3) ex speciali rescripto, ut in *clem. saepe V. S.* Quod continet formulam *Ohne einen ordentlichen und weitläufigen Proceß, dist. clem. verb. & figura.* Item si addita sit formula, *de plano ac sine strepitu.*

NOT. 3. Omnia ea, quae pertinent ad defensionem necessariam, adeoque quae sunt juris Gentium, hic quoque requiruntur: Hinc (1) Non quidem opus est solenni libello, *d. clem. verb. necessario libellum non exigat*, requiritur tamen brevis & succincta narratio, ac subjecta petitio, *ibid. verb. verum quia &c. Hiltrop. proc. p. 2. t. 9. n. 2.* (2) Contradictio quaedam requiritur (licet non solennis illa litis contestatio, quae admodum intricata olim erat, *dist. clem. Brunn. proc. c. 14.*) Atque ea tanquam pars essentialis judicii nec consensu partium omitti potest. *Umm. disp. 12. n. 10. Brunn. d. l. Myns. cent. 3. O. 74.* (3) Proceditur etiam feriarum tempore, licet feriae sint necessariae humanae. *d. clem. verb. in tempore etiam feriarum.* (4) Terminii ibi sunt peremptorii & non nisi causa cognita prorogatio conceditur. *Umm. proc. disp. 2.* (5) Non admittuntur exceptiones dilatoriae si frustratoriae sint, secus ergo si vel peremptoriae sint, vel dilato-